

۵ تأثیر مهم بریکس پلاس بر اقتصاد جهان؛ از گسترش تجارت جهانی تا زوال تدریجی سلطه دلار

رئیس دانشکده اقتصاد دانشگاه لوترن کالیفرنیا با اشاره به ۵ تأثیر مهم بریکس پلاس بر اقتصاد جهان معتقد است این سازمان باعث گسترش تجارت جهانی و کاهش نفوذ غرب و زوال تدریجی سلطه دلار در اقتصاد جهان خواهد شد.

به گزارش آران نیوز به نقل از تسنیم جمشید دموئی، استاد اقتصاد و رئیس دانشکده اقتصاد و مدیر مرکز بررسیهای اقتصادی مسائل اجتماعی دانشگاه لوترن کالیفرنیا است. او تأکید دارد آنچه در زمان بعد از جنگ جهانی دوم رخ داد و بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با شدت بیشتری به جلو رفت، نفوذ و کنترل اقتصاد جهان توسط آمریکا و جهان غرب بود. این موقعیت تغییر کرده و در طی سالهای آینده از تغییر ماهوی بیشتری برخوردار خواهد بود. او که دارای مدرک کارشناسی در رشته اقتصاد از دانشگاه تهران و مدرک کارشناسی ارشد و دکترا از دانشگاه ساری در انگلستان است معتقد است آنچه بریکس و یا بریکس به اضافه 6 به وجود خواهد آورد عبارت است از: گسترش تجارت جهانی، قدرت گرفتن وام برای توسعه اقتصادی و اقتصاد کلان کشورهای نیازمند جهان، حرکت در جهت کاهش نرخ بهره برای کشورهای نیازمند، گسترش عملکرد بانک جهانی توسعه جدید که می تواند اثری مثبت برای رفع نیازهای کشورها در مورد سرمایه گذاری برای دسترسی به روشهای تولید متناسب با حمایت از محیط زیست باشد. یکی از امیدهای آینده کشورهای جهان جنوب داشتن امکان برای استفاده از پول ملی خود در معادلات و سرمایه گذاری با کشورهای دیگر است. این تحول در آینده بسیار نزدیک به انجام نخواهد رسید اما امید آن وجود دارد که با توسعه و پیشرفت همکاریهای تجاری و سرمایه گذاری بین کشورها، از تسلط دلار در جهان کاسته شود.

وی که سمنهایی همچون مدیرکل بخش مطالعات و سیاست های اقتصادی وزارت اقتصاد و دارایی ایران، عضو و یا سرپرست هیئت نمایندگان در همایش های داخلی و بین المللی، اقتصاددان ارشد و بعدها مشاور در برنامه توسعه سازمان ملل متحد و دفتر خدمات پروژه سازمان ملل متحد، رئیس کل شرکت پژوهش جهانی دموئی و... را در کارنامه کاری اش دارد، بر این باور است بریکس برای ستیز جهان غرب نیست بلکه قدمی موثر در جهت کاهش سلطه غرب و تعیین تکلیف مسائل اقتصادی سیاسی جهان در پاره ای از پایتختهای کشورهای غربی است.

او همچنین به بررسی آینده پیوستن ایران به بریکس پرداخته که توصیه ها و نظرات وی در این خصوص و سایر نظراتش را در ادامه می خوانید.

کمی در خصوص نحوه شکل گیری بریکس بگویید

ایده پیدایش بریکس به عنوان مجموعه ای از اقتصادهای نوظهور برای بار اول از طرف جیم اونیل اقتصاددان بانک سرمایه گذاری گلدمن ساکس در سال 2001 مطرح شد. در آن زمان از بریکس به عنوان یک سازمان و یا پیمان همکاری اقتصادی و یا تجاری صحبتی در میان نبود و پیدایش آن را به عنوان امکانی در حال گسترش برای اقتصادهای نوظهور در جهت افزایش امکانات سرمایه گذاری و تجارت در جهان مطرح می شد.

این موضوع در طی سالهای بعد از 2001 با تشکیل مذاکرات و نشستهای متعدد بین سران کشورها و مقامات بالای کشورها ادامه یافت و سرانجام در سال 2009 در روسیه سران چهار کشور برزیل، روسیه و چین گردهم آمدند و مجموعه بریک را پایه گذاری کردند. یکسال بعد آفریقای جنوبی به این مجموع پیوست و بریکس به کار خود ادامه داد تا سال 2023 (سال جاری) که در نشست سران این کشورها پیوستن شش کشور جدید که عبارتند از ایران، عربستان، امارات متحده عربی، مصر، آرژانتین و اتیوپی مورد توافق قرار گرفت و ما شاهد تولد بریکس به اضافه شش از شروع سال میلادی جدید یعنی 2024 خواهیم بود.

آیا تشکیل بریکس می تواند تهدیدی برای رقبای غربی باشد؟

اینکه آیا بریکس تهدیدی برای رقبای غربی خواهد بود و یا می تواند باشد، به این سوال در ادامه به طور گسترده تر پاسخ خواهیم داد ولی لازم است که گفته شود در حال حاضر و حتی بدون ورود 6 کشور جدید، تولید ناخالص داخلی کشورهای بریکس براساس شاخص برابری خرید (PPP) حدود 32.5 درصد کل تولید ناخالص جهان است. در مقایسه با گروه هفت، این سهم از تولید ناخالص جهان بیشتر از میزان گروه هفت است.

بریکس 26.7 درصد تمامی اراضی جهان را در اختیار دارد و کل جمعیت آن شامل 41.5 درصد جمعیت جهان است. ناگفته نماند که براساس تخمین های موجود سهم گروه بریکس در سال 2030 حدود 50 درصد کل تولید ناخالص جهان خواهد شد. دوباره تکرار کنم که این تخمینها براساس بریکس است و نه بریکس به اضافه شش.

موضوعی که اتفاق افتاده و در آینده به سرعت به جلو خواهد رفت کاهش نفوذ غرب در تعیین مسیر اقتصاد جهان است
بریکس به اضافه 6 بر معادلات اقتصادی و سیاسی جهان تأثیرگذار خواهد بود
معادلات جهانی با بریکس چطور خواهد بود؟

بدون شک بریکس و با بریکس به اضافه شش معادلات اقتصادی و سیاسی جهان تأثیرگذار خواهد بود و ناگفته نماند که این موضوع در حال حاضر اتفاق افتاده و بدون شک در آینده با سرعت بیشتر به جلو خواهد رفت.

اما یک موضوع مهم نباید از نظر دور بماند و آن اهمیت وجود بریکس را نباید تحولی در جهت ضدیت با جهان غرب و یا کشورهای غربی دانست. متأسفانه در غالب بحثهای جاری از بریکس به عنوان یک جنبش ضد غرب صحبت می شود و این گفته بین کارشناسان یک سو و یا سوی دیگر نیست، بلکه عده ای بر این باورند که بریکس یک نهاد ضد جهان غرب است.

من با این برداشت موافق نیستم کشورهای مثل برزیل، آفریقای جنوبی، هند، چین و حتی روسیه قبل از جنگ اوکراین سیاست ضد غرب نداشتند و بسیاری از آنها این سیاست را دنبال نمی کنند

موضوعی که اتفاق افتاده و در آینده به سرعت به جلو خواهد رفت کاهش نفوذ غرب در تعیین مسیر اقتصاد جهان است.

آنچه در زمان بعد از جنگ جهانی دوم رخ داد و بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با شدت بیشتری به جلو رفت، نفوذ و کنترل اقتصاد جهان توسط آمریکا و جهان غرب بود. این موقعیت تغییر کرده و در طی سالهای آینده از تغییر ماهوی بیشتری برخوردار خواهد بود که به نظر من این تحولی در جهان پیشرفت جهان است .

یک واقعه در شرف انجام: کاهش تدریجی تسلط دلار در جهان
5 تأثیر مهم بریکس به اضافه 6 بر اقتصاد جهان

آنچه که امروزه مشاهده می شود نفوذ و گسترش اقتصادهای نوظهور است. به عبارت دیگر، جهان غرب به تنهایی برای دنیا تعیین تکلیف نخواهد کرد، بلکه جهان جنوب از نفوذ و قدرت اقتصادی بیشتری برخوردار بوده و این تعادل به صورت مثبت در سالهای آینده گسترش بیشتری خواهد یافت.

آنچه بریکس و یا بریکس به اضافه 6 به وجود خواهد آورد عبارت است از : گسترش تجارت جهانی، قدرت گرفتن وام برای توسعه اقتصادی و اقتصاد کلان کشورهای نیازمند جهان، حرکت در جهت کاهش نرخ بهره برای کشورهای نیازمند، گسترش عملکرد بانک جهانی توسعه جدید که می تواند اثری مثبت برای رفع نیازهای کشورها در مورد سرمایه گذاری برای دسترسی به روشهای تولید متناسب با حمایت از محیط زیست باشد. یکی از امیدهای آینده کشورهای جهان جنوب داشتن امکان برای استفاده از پول ملی خود در معادلات و سرمایه گذاری با کشورهای دیگر است. هرچند که این تحول در آینده بسیار نزدیک به انجام نخواهد رسید، امید آن وجود دارد که با توسعه و

پیشرفت همکاریهای تجاری و سرمایه گذاری بین کشورها، از تسلط دلار در جهان کاسته شود.

این واقعه در شرف انجام است ولی به این معنی نیست که تمامی کشورهای عضو بریکس با این موضوع توافق دارند.

باز تکرار می کنم که بریکس برای ستیز جهان غرب نیست بلکه قدمی موثر در جهت کاهش سلطه غرب و تعیین تکلیف مسائل اقتصادی سیاسی جهان در پاره ای از پایتختهای کشورهای غربی است.

این موضوع موجب گشایش مسائل جهان خواهد بود و نه اضافه کردن به این مشکلات. البته شک نیست که میزان موفقیت به ویژه در آینده نزدیک قابل بحث است و نمی توان انتظار داشت که تمامی حکومتها به صورت عقلانی و بدون نفوذ آنهایی که از این تفاوتها استفاده می کنند، به جلو رود.

پیوستن ایران به بریکس قدمهای مثبتی در جهت بهبود شرایط اقتصادی و سیاسی هستند نکته مهم این است که پیوستن به بریکس شامل تحولات مثبت برای ایران و بسیاری کشورهای دیگر خواهد بود

گسترش روابط اقتصادی موجب کاهش تنشهای سیاسی است که همین آثار مثبت به همراه دارد گسترش روابط اقتصادی ایران با جهان جنوب، نباید دلیلی برای کاهش روابط ایران با جهان غرب باشد

آینده پیوستن ایران به بریکس و پیمان همکاری شانگهای را چطور ارزیابی می کنید؟

به نظر من پیوستن ایران به بریکس و پیمان همکاری شانگهای قدمهای مثبتی در جهت گسترش امکانات ایران برای دسترسی به امکانات مناسب برای تجارت، سرمایه گذاری و دست یابی به امکانات تأمین مالی پروژه های همکاری بین المللی و بسیاری تحولات مثبت چه در زمینه های اقتصادی و چه در زمینه های سیاسی در منطقه خواهد بود.

نکته مهم این است که پیوستن به بریکس شامل تحولات مثبت برای ایران و بسیاری کشورهای دیگر خواهد بود. گسترش روابط اقتصادی موجب کاهش تنشهای سیاسی است که همین آثار مثبت به همراه دارد.

مهمترین نکته در این راه این است که گسترش روابط اقتصادی ایران با جهان جنوب، نباید دلیلی برای کاهش روابط ایران با جهان غرب باشد. پیوستن به بریکس ارتباطی با غرب ستیزی ندارد.

بریکس یک سازمان اقتصادی برپایه ایدئولوژی و روش خاص سیاسی یک کشور و یا مجموعه کشورها نیست من این را صرفاً در مورد کشورهای عضو بریکس یا بریکس به اضافه 6 نمی گویم بلکه همین موضوع در مورد کشورهای غربی نیز می گویم. متأسفانه بسیاری از این به اصطلاح صاحب نظران بر این باورند که بریکس را باید به عنوان یک خطر برای جهان غرب تلقی کرد، این مسأله درستی نیست. کاهش نفوذ یکی و یا معدودی از کشورها در کنترل اقتصادی جهان به نفع تمامی جهان است. بحث نباید این باشد که باید جای آمریکا را با چین عوض کرد، واقعیت جهان و نیازهای فزاینده آن به خصوص در مقابل مسائل عدیده گرمایش زمین و تحولات عظیم اقتصادی و سیاسی آینده، نیازمند همکاریهای گسترده بین المللی است بریکس رقیبی است برای جهان غرب در جهت رسیدن به تعادل نیروها و نه جابجایی آن از یکسو به سوی دیگر.

مهمترین توصیه من برای ایران این است که از عضو شدن در بریکس در جهت افزایش قدرت انتخاب و چانه زنی برای گرفتن امتیازات بیشتر در روابط اقتصادی بین المللی بهره گیرد چه توصیه هایی برای عضویت برای ایران دارید.

ایران باید از این موقعیت در جهت حل مشکلات اقتصادی & تجاری و سرمایه گذاری و بهبود روابط خود با تمامی کشورهای جهان استفاده کند.

آنچه که برای ایران از اهمیت خاصی برخوردار است داشتن انتخاب و امکان رسیدن به شرایطی است که بتواند حافظ منافع ملی ایران باشد.

ایران در حال حاضر از امکان گسترده در مورد انتخاب برای سرمایه گذاریها و همکاریهای بین المللی برخوردار نیست. گسترش امکانات بیشتر برای ایران می تواند موجب جلب توجه و علاقه بیشتر کشورهای باشد که در حال حاضر با محدودیتهای متعدد در زمینه همکاریهای اقتصادی با ایران مواجه هستند. گسترش روابط در داخل بریکس نه تنها می تواند موجب گشایش برای ایران در داخل بریکس باشد بلکه شاید بتواند این زمینه ها را در بسیاری از مناطق جهان گسترش دهد.

مهمترین توصیه من برای ایران این است که از عضو شدن در بریکس در جهت افزایش قدرت و چانه زنی برای گرفتن امتیازان بیشتر در روابط اقتصادی بین المللی بهره گیرد.